

Arachne

CHARTA

K ZAVEDENIU A POUŽÍVANIU

NÁSTROJA HODNOTENIA RIZÍK ARACHNE

PRI OVEROVANÍ ZO STRANY RIADIACEHO ORGÁNU

Obsah

1. Úvod a účel	3
2. Všeobecné zásady.....	3
3. Výhody vyplývajúce z nástroja hodnotenia rizík Arachne a využitie výsledkov	3
4. Náklady a licenčné poplatky	4
5. Prístup pre úrad OLAF a Európsky dvor audítorov na žiadosť.....	4
6. Ochrana osobných údajov	4
7. Podpora, ktorú poskytujú útvary Komisie riadiacemu orgánu používajúcemu Arachne	5
8. Možnosť útvarov Komisie a orgánov členských štátov vyhľadávať v Arachne	6
9. Výhody a dôsledky pre riadiaci orgán, ak sa pomocou nástroja Arachne zistí vysoké riziko	6
10. Povoľovací postup a prístupové práva	7
11. Prenos údajov	7
12. Zabezpečenie kvality údajov.....	8
13. Ukončenie a odňatie prístupu	8

1. ÚVOD A ÚČEL

Arachne je nástroj hodnotenia rizík, ktorý vytvorila Európska komisia zastúpená Generálnym riaditeľstvom pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie a Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu a mestskú politiku (ďalej len „útvary Komisie“) v úzkej spolupráci s niektorými členskými štátmi. Cieľom útvarov Komisie je podporovať riadiace orgány zodpovedné za európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“¹) poskytnutím nástroja hodnotenia rizík Arachne, pomocou ktorého sa účinne a efektívne identifikujú najrizikovejšie projekty, zmluvy, dodávatelia a prijímatelia a ktorý je potrebný na overovanie zo strany riadiaceho orgánu podľa článku 125 ods. 4 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 o spoločných ustanoveniach (ďalej len „NSU“).

Cieľom tejto charty je stanoviť súbor spoločných zásad, ktoré majú dodržiavať riadiaci orgán a útvary Komisie, aby riadiaci orgán mohol s plnou podporou útvarov Komisie zaviesť, používať a integrovať nástroj hodnotenia rizík Arachne v programovom období 2014 – 2020 vo svojich postupoch overovania zo strany riadiaceho orgánu vypracovaných a schválených s ohľadom na osobitné charakteristiky jeho programu a posudzovania rizík.

Používaním nástroja Arachne riadiaci orgán programu súhlasí s dodržiavaním zásad stanovených v tejto charte.

2. VŠEOBECNÉ ZÁSADY

Riadiaci orgán súhlasí so zahrnutím nástroja hodnotenia rizík Arachne ako jedného z opatrení proti podvodom podľa článku 125 ods. 4 písm. c) NSU s cieľom podporiť účinnosť a efektívnosť a predchádzať nezrovnalostiam a súhlasí so začlenením nástroja hodnotenia rizík Arachne do svojich postupov overovania zo strany riadiaceho orgánu v súlade s postupmi, ktoré sa riadiaci orgán rozhodol zaviesť. Na tento účel útvary Komisie poskytnú riadiacim orgánom technickú a administratívnu podporu pri inštalácii, zavádzaní a používaní tohto nástroja IT a budú poskytovať výpočty rizík.

3. VÝHODY VYPLÝVAJÚCE Z NÁSTROJA HODNOTENIA RIZÍK ARACHNE A VYUŽITIE VÝSLEDKOV

Nástroj hodnotenia rizík Arachne predstavuje najmodernejšiu technológiu z pohľadu hĺbkovej analýzy údajov a ich obohacovania. Používaním tejto pokročilej technológie sa:

- prispieva k zvyšovaniu účinnosti a efektívnosti overovania zo strany riadiaceho orgánu, čo prispeje k optimalizácii kapacity ľudských zdrojov určenej na administratívne kontroly a kontroly na mieste,
- poskytuje riadiacim orgánom možnosť zaznamenať v priebehu času zvýšenú účinnosť a efektívnosť overovania zo strany riadiaceho orgánu,
- predchádza možným nezrovnalostiam, v dôsledku čoho sa znižujú miery chybovosti, čo je spoločným cieľom Komisie aj riadiacich orgánov,
- zavádza efektívne a primerané opatrenie proti podvodom v súlade s článkom 125 ods. 4 písm. c) NSU.

---

¹ V súčasnosti dostupné pre regionálny rozvojový fond, Európsky sociálny fond, Kohézny fond, Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby.

Pracovníci riadiaceho orgánu a príslušných orgánov, ktorým sa poskytuje prístup, budú využívať výsledky výpočtu rizika získané z Arachne výlučne na účely overovania zo strany riadiaceho orgánu, a nie v osobnom záujme ani na žiadne iné účely.

4. NÁKLADY A LICENČNÉ POPLATKY

Útvary Komisie poskytujú nástroj hodnotenia rizík Arachne riadiacim orgánom bezplatne. Pokiaľ nenastanú nepredvídateľné okolnosti, útvary Komisie budú poskytovať prístup k nástroju Arachne a jeho databázam, údržbu, školenia a podporu počas celého trvania aktuálneho programového obdobia 2014 – 2020 (až do ukončenia obdobia).

5. PRÍSTUP PRE ÚRAD OLAF A EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV NA ŽIADOSŤ

Útvary Komisie nebudú poskytovať Európskemu dvoru audítorov a Európskemu úradu pre boj proti podvodom (ďalej len „úrad OLAF“) automatický prístup k výsledkom výpočtu rizika získaným z Arachne. V riadne odôvodnených jednotlivých prípadoch však úrad OLAF a Európsky dvor audítorov môžu požiadať útvary Komisie o informácie týkajúce sa vypočítaných rizík.

Vo všeobecnosti platí, že každá žiadosť Európskeho dvora audítorov a úradu OLAF by sa mala týkať prípadov, pri ktorých existuje podozrenie na podvod alebo zneužitie európskych finančných prostriedkov. Útvary Komisie posúdia oprávnenosť potreby prenosu údajov a motiváciu v každom jednotlivom prípade samostatne.

6. OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

Európska komisia predložila európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov (ďalej len „EDPS“) 17. mája 2013 požadované oznámenie týkajúce sa spracovávania osobných údajov. EDPS vydal 17. februára 2014 (referencia 2013-0340) kladné stanovisko týkajúce sa súladu nástroja ARACHNE s ustanoveniami nariadenia (ES) č. 45/2001 a 30. júna a 1. júla 2016 vykonal inšpekciu v priestoroch útvarov Komisie s cieľom preskúmať opatrenia nadväzujúce na odporúčania EDPS a zabezpečiť ich dodržiavanie. Odporúčania uvedené v správe vydanej 24. novembra 2016 (referencia 2016-0441) boli vykonané s cieľom dosiahnuť úplný súlad s nariadením (ES) č. 45/2001 vrátane týchto oblastí:

- spracúvanie osobitných kategórií údajov v zmysle článku 10 nariadenia č. 45/2001 a záruky zavedené s cieľom zabezpečiť nevyhnutnosť, primeranosť a kvalitu údajov v tejto súvislosti,
- funkcie slučky spätnej väzby umožňujúce používateľom Arachne podávať správy o chybách alebo nezrovnalostiach,
- opatrenia prijaté na zaručenie vysokej úrovne kvality údajov v súvislosti s informáciami pochádzajúcimi z externých zdrojov informácií,
- praktické uplatňovanie období uchovávaní údajov,
- výkon práv dotknutých osôb,
- všeobecné aspekty riadenia bezpečnosti informácií o osobných údajoch v Arachne (článok 22 nariadenia č. 45/2001).

Nástroj hodnotenia rizík Arachne je založený na interných a externých údajoch. Riadiaci orgán vyberie tieto interné údaje (projekty, prijímateľa, zmluvy, dodávateľa a výdavky) zo svojho miestneho počítačového systému a nahrá ich na server útvarov Komisie, ktorý je na to určený.

Externé údaje poskytujú dvaja externí poskytovatelia služieb zazmluvnení s útvarmi Komisie. Prvá databáza obsahuje finančné údaje, ako aj akcionárov, dcérske spoločnosti a oficiálnych zástupcov viac ako 200 miliónov spoločností. Druhú databázu tvoria zoznam politicky exponovaných osôb, zoznamy sankcií, zoznamy vymáhania a zoznamy negatívnych informácií. Všetky tieto údaje sú oficiálne uverejnené a verejne dostupné. Na spracovanie externých údajov sa vzťahuje článok 10 ods. 5 nariadenia č. 45/2001. Spracovanie týchto údajov sa vykonáva výlučne s cieľom identifikovať riziká podvodu a nezrovnalostí na úrovni prijímateľov, dodávateľov, zmlúv a projektov, a to vo fáze schválenia projektu aj vo fáze vykonávania projektu.

Na podanie žiadosti o opravu neplatnej zhody medzi internými a externými údajmi musia používatelia nástroja hodnotenia rizík Arachne používať slučku spätnej väzby.

Interné údaje a výsledky výpočtu rizika sa budú uchovávať v súlade s regulačnými ustanoveniami nariadení, ktorými sa riadi vykonávanie EŠIF, t. j. „tri roky po platbe zostatku za programové obdobie 2007 – 2013 a tri roky po roku, v ktorom Komisia schválila riadnu účtovnú závierku operačného programu za programové obdobie 2014 – 2020“.

Riadiaci orgán, ktorý používa softvér Arachne, musí dodržiavať súlad s vnútroštátnymi a európskymi nariadeniami o ochrane osobných údajov. V zmysle tohto cieľa riadiace orgány musia informovať prijímateľov, že ich údaje, ktoré sú dostupné v externých databázach, sa budú spracúvať na účely identifikácie ukazovateľov rizika. Tieto informácie je potrebné prijímateľom poskytnúť najlepšie vložením doložiek o ochrane osobných údajov do dokumentov žiadostí týkajúcich sa grantov/zmlúv. Útvary Komisie vytvorili osobitné webové sídlo², ktorého cieľom je vysvetliť postup a účel analýzy údajov. Riadiaci orgán poskytne odkaz na toto osobitné webové sídlo na svojom vlastnom webovom sídle. Výsledky výpočtu rizika sú interné údaje používané na účely overovania zo strany riadiaceho orgánu, a preto sa na ne vzťahujú podmienky ochrany osobných údajov a nemali by sa uverejňovať **(nemali by ich uverejňovať útvary Komisie ani riadiace orgány)**.

7. PODPORA, KTORÚ POSKYTUJÚ ÚTVARY KOMISIE RIADIACEMU ORGÁNU POUŽÍVAJÚCEMU ARACHNE

Útvary Komisie budú poskytovať potrebnú podporu umožňujúcu riadiacemu orgánu účinne a efektívne pracovať s nástrojom hodnotenia rizika Arachne.

Túto podporu budú tvoriť:

- technická podpora pri počiatočnej inštalácii nástroja hodnotenia rizika Arachne,
- technická podpora s cieľom umožniť riadiacemu orgánu odosielať údaje vo formáte xml požadované pri výmene údajov s Arachne,
- počiatočná odborná príprava „kľúčových používateľov“ v zmysle zásady „vyškoliť školiteľov“ s cieľom umožniť účinné a efektívne používanie Arachne,
- školenie po hlavných aktualizáciách nástroja hodnotenia rizika Arachne,
- poradenstvo týkajúce sa začlenenia nástroja hodnotenia rizika Arachne do každodenného postupu overovania zo strany riadiaceho orgánu,

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPageId=3587&langId=sk>.

- nepretržitá podpora na umožnenie efektívneho využívania vždy, keď sú dostupné zdroje,
- umožnenie výmeny skúseností a osvedčených postupov medzi riadiacimi orgánmi používajúcimi Arachne.

8. MOŽNOSŤ ÚTVAROV KOMISIE A ORGÁNOV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV VYHLADÁVAŤ V ARACHNE

Audítori útvarov Komisie majú prístup k výsledkom výpočtov rizika prostredníctvom nástroja Arachne a k databázam spoločností. Po vybratí projektov na audit môžu audítori Komisie prehliadať identifikované riziká počas fázy prípravy na audit. Arachne však nemôže slúžiť na výber vzorky projektov, ktorý majú vykonať útvary Komisie, pretože výsledok, ktorý je potenciálne ohrozený rovnakými rizikami, nemožno považovať za reprezentatívny, pokiaľ ide o časť programu.

Útvary Komisie môžu vykonávať systémové audity so zreteľom na kľúčovú požiadavku č. 7 – primerané postupy proti podvodom, ako aj horizontálnu analýzu.³ V tejto súvislosti sa útvary Komisie budú oboznamovať s výsledkami nástroja Arachne a jeho účinným používaním riadiacim orgánom alebo príslušným sprostredkovateľským orgánom.

Útvary Komisie uznávajú, že je zodpovednosťou orgánov členských štátov určiť vzorku alebo celkový súbor projektov, ktoré sa budú ďalej prešetrovať, na základe ukazovateľov rizika a hodnotení rizika vypočítaných v nástroji Arachne. Členským štátom sa však dôrazne odporúča vopred stanoviť svoju stratégiu analýzy hodnotenia rizika, čím sa umožní identifikácia projektov vybraných na prešetrovanie. Komisia ďalej uznáva, že pri určovaní vzorky projektov, ktoré budú predmetom overovania, je potrebné zohľadniť odborný úsudok, ako aj obmedzenia zdrojov. Orgány členských štátov by mali viesť záznamy o činnostiach, opravách alebo zamietnutiach prípadov, aby bolo možné preukázať kroky vykonané v jednotlivých prešetrovaných prípadoch. Pokiaľ ide o zamietnutie prípadov, orgány členských štátov by mali zaznamenať svoje rozhodnutie neoveriť projekty, ktorých hodnotenie vykazuje vysoké riziko v systéme správy prípadov v nástroji Arachne.

9. VÝHODY A DÔSLEDKY PRE RIADIACI ORGÁN, AK SA POMOCOU NÁSTROJA ARACHNE ZISTÍ VYSOKÉ RIZIKO

Nástroj hodnotenia rizika Arachne upozorní riadiaci orgán na najrizikovejšie projekty, zmluvy, dodávateľov a prijímateľov a pomôže im sústrediť sa na ich administratívnu kapacitu na overenie.

Ak riadiaci orgán dospeje na základe výsledkov hodnotenia rizika a následného overenia rizík k záveru, že nezrovnalosti by mohli mať vplyv na výdavky, vykoná všetky postupy, ktoré považuje za potrebné a vhodné, pred tým, ako certifikačný orgán tieto výdavky vykáže Komisii. Riadiaci orgán bude postupovať v súlade s riadiacimi a kontrolnými systémami, aby predišiel nezrovnalostiam a podvodom, odhalil ich a vykonal nápravu a aby v súlade s platnými pravidlami vykonal potrebné oznámenia úradu OLAF prostredníctvom databázy systému IMS.

Ak analýza, ktorú vykonal riadiaci orgán, vedie k opakovanému odhaleniu rizík, systémy riadenia a kontroly by sa mali posilniť tak, aby sa zabránilo výskytu rizík v budúcnosti. Riadiaci orgán by mal následne identifikovať projekty alebo operácie týkajúce sa tohto opakovaného výskytu rizík a prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie zákonnosti, správnosti a oprávnenosti príslušných operácií.

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_common_mcs_assessment_sk.pdf.

10. POVOĽOVACÍ POSTUP A PRÍSTUPOVÉ PRÁVA

Riadiaci orgán zodpovedá za zavedenie účinných a primeraných opatrení proti podvodom podľa článku 125 ods. 4 písm. c) NSU. Na základe oficiálnych pokynov riadiaceho orgánu útvary Komisie poskytnú vyhradeným používateľom nástroja Arachne práva miestneho administrátora. Títo miestni administrátori budú mať právo udeľovať prístup k operačným programom, ktoré spravujú, miestnym používateľom z riadiacich orgánov, certifikačným orgánom, orgánom auditu a sprostredkovateľským orgánom.

Miestni administrátori nástroja Arachne plnia tieto úlohy:

- identifikujú používateľov žiadajúcich o prístup a overujú, či sú títo používatelia súčasťou systému riadenia a kontroly pre konkrétny operačný program, resp. programy,
- vytvárajú používateľské účty v databáze pre správu používateľov nástroja Arachne a udeľujú prístupové práva so správne vymedzenou rolou používateľa k operačným programom, ku ktorým sa žiada prístup,
- informujú používateľov o ich povinnostiach chrániť bezpečnosť systému,
- zabezpečujú neustálu presnosť identifikačných údajov používateľov a žiadajú o ukončenie prístupových práv v prípade, že tieto prístupové práva už nie sú potrebné alebo odôvodnené (pravidelne preskúmvajú používateľské účty, ukončujú prístupové práva ľudí, ktorí opustili inštitúcie alebo už nevykonávajú úlohy, ktoré odôvodňujú ich prístup, atď.),
- neodkladne hlásia podozrivé udalosti, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu bezpečnosti systému.
O podozrivú udalosť môže ísť vtedy, ak (neúplný zoznam):
  - o prístup žiada neznáma osoba alebo organizácia,
  - majú do systému aj naďalej prístup osoby, ktoré už nie sú oprávnené používať systém,
  - osoba používa prístupové oprávnenia inej osoby.

Útvary Komisie majú prehľad o všetkých používateľoch, ktorí majú účet na prístup k nástroju Arachne, a raz ročne kontaktujú riadiaci orgán, aby im poskytol zoznam všetkých používateľov, ktorí majú prístup k jeho operačným programom EŠIF v rámci nástroja Arachne. Zodpovednosť za potvrdenie tohto zoznamu alebo zmenu prístupových práv ostáva na úrovni riadiaceho orgánu a/alebo miestneho administrátora v súlade so stanovenými postupmi.

Riadiaci orgán sa zaväzuje, že na žiadosť útvarov Komisie poskytne Komisii informácie o tom, ktorým používateľom bol udelený prístup (celé meno osoby a názov orgánu/inštitúcie, v ktorej je osoba zamestnaná).

11. PRENOS ÚDAJOV

Riadiaci orgán pravidelne (najmenej raz za 3 mesiace) zasiela dátové polia týkajúce sa operačných programov, ktoré sú v súlade s požadovaným rozsahom nástroja Arachne a ktoré sú vymedzené v prílohe III k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) č. 480/2014, vo formáte xml.

Okrem dátových polí uvedených v prílohe III k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) č. 480/2014 má riadiaci orgán možnosť dobrovoľne rozšíriť počet dátových polí, v ktorých sa poskytujú údaje na nahratie do Arachne.

Ak riadiaci orgán pravidelne neaktualizuje údaje, útvary Komisie sa môžu rozhodnúť odňať mu prístup k Arachne.

12. ZABEZPEČENIE KVALITY ÚDAJOV

Za kvalitu a spoľahlivosť externých údajov spracúvaných na výpočet rizika sú zodpovední a ručia poskytovatelia služieb. Za kvalitu a kvantitu interných údajov ručí riadiaci orgán. Čím viac interných údajov riadiaci orgán poskytne, tým presnejší bude výsledok výpočtu rizika prostredníctvom nástroja hodnotenia rizika Arachne.

13. UKONČENIE A ODŇATIE PRÍSTUPU

Ktorákoľvek strana sa môže rozhodnúť jednostranne ukončiť túto chartu. Ak riadiaci orgán nebude dodržiavať uvedené usmernenia, útvary Komisie sa obrátia na dotknutý riadiaci orgán s cieľom diskutovať o ďalšom používaní nástroja a zhodnotiť jeho ďalšie používanie. V krajnom prípade si útvary Komisie vyhradzujú právo odňať dotknutému riadiacemu orgánu prístup k Arachne. Ak sa riadiaci orgán rozhodne prestať používať Arachne, útvary Komisie na jeho žiadosť odstránia z databázy Arachne všetky údaje týkajúce sa projektov a zmlúv, ktoré riadiaci orgán zaslal k dotknutému operačnému programu.

Michel Servoz
Generálny riaditeľ GR EMPL

Marc Lemaitre
Generálny riaditeľ GR REGIO